

co slyšel. Tímto způsobem se dá velmi vhodně demonstrovati mnohým Služebního řádu, jako na př.: pozdrav, hlášení, prosby, stížnosti, dozorčí služba, postup při plnění rozkazů, strážní předpisy a p.

Nováčci budou s velikým zájmem sledovati demonstraci, která jim utkví v mysli. Vzbuzujeme tím úmyslnou pozornost, která zaručuje utkvělost dojmu. Proto chceme-li, aby Služební řád byl náležitě pochopen a jeho znalost byla trvalá, nespokojme se jen přesností obsahu a jeho aplikací podle Sbírky praktických příkladů, nýbrž připravme pro jednotlivá ustanovení jednoduché demonstrace.

(Příště dále.)

Kapitán Theodor KAISLER:

Výpady.

I.

Definice a účel výpadů.

V ý p a d y jsou druhem útočného boje, o němž se v naší odborné literatuře dosud téměř vůbec nepsalo. Také naše taktické předpisy zmiňují se o těchto podnicích dosud jenom velmi málo.

Dosud platný Cvičební řád pro pěší vojsko používá v čl. 763 až 766 názvu př e p a d. Naproti tomu Polní řád používá důsledně pojmenování v ý p a d. Slovo výpad určuje pojem mnohem přesněji na zcela určitý druh vojenských operací, než mnohem širší význam slova přepad.

Pravda, jednou z podmínek zdaru výpadu je, aby se podařilo nepříteli přepadnouti. Avšak přepadnouti nepříteli možno i bez výpadu, na př. zastihneme-li při průchodu lesem neb osadou nepozorného, odpočívajícího nepříteli; nepříteli možno přepadnouti i palbou dělostřelectva nebo daleko dopředu posunutými kulomety, jež ušly pozornosti pochodového zajištění nepříteli atd.

Podle Polního řádu čl. 288 jsou výpady „akce na omezenou vzdálenost, prováděné menšími pěšími částicemi, avšak za účinné přípravy, podpory a ochrany palbou.“

Podle Cvičebního řádu čl. 763 je výpad „... místní akce; chceme se jím buďto zmocniti části nepřátelského postavení nebo zajmouti nepříteli nebo něco zničiti. V úseku, který se od nějaké doby ustálil, může se přepad podařiti jenom tehdy... je-li podporován mocnou dělovou palbou.“

Podle G-V. čl. 480 může býti účelem nočních operací též provádění výpadů do nepřátelských linií „a to buď s obsazením terénu nebo bez něho; těmito výpady se chceme přesvědčiti, zdali je zachován dotyk s nepřitelem, neb jej znovu navázati, zajmouti nepříteli nebo provésti bořivé práce.“

Ve většině případů jsou výpady jen malé operace. G-V praví v čl. 487, že „výpady se obvykle provádějí menšími jednotkami.“ Dodejme, že obvykle jenom pěchotou, ač se někdy musí účastniti i zástupci speciálních zbraní.

Provéstí výpad znamená vniknouti s malou poměrně jednotkou rychle a překvapujícím způsobem do části protivnickovy organizace předem přesně určené a ji buď dále udržeti nebo po splnění úkolu znovu vykliditi.

Výpady jsou stejně důležité za války pohybné jako za stabilisace a „musí býti dopodrobna pečlivě a tajně připraveny...“ Tato příprava bude tím důkladnější, čím pevněji je vybudována nepřátelská obranná organisace, a tím snadnější, čím podrobnější jsou zprávy o nepříteli.

O tom se vyslovuje i Cvičební řád v čl. 763: „V úseku, který se od nějaké doby ustálil, může se přepad podařiti jenom tehdy, byl-li důkladně připraven...“

Protože za války pohybné jsou zprávy o nepříteli obyčejně velmi povrchní, bude za takového období války příprava a provedení operací tohoto druhu snadnější tam, kde se fronta přechodně zastavila. Výpad vedený do neznáma, improvizovaný ad hoc, je — hazardováním.

Tím však není řečeno, že za pohybné války je výpad nemožný. Co se však nedostává na materiálních a časových přípravách, musí býti nahrazeno pečlivějším výběrem osob a umožněno vytčením malého, snadněji dosažitelného cíle.

Účelem výpadu může býti:

1. dobytí důležité části nepřátelské organisace,
2. zničení nepříjemných bojových prostředků nebo prvků obranné organisace protivníka,
3. získání zpráv,
4. přezkoušení dotyku nebo
5. upoutání pozornosti nepřítele k nějakému místu fronty.

Výpad, jehož cílem je dobytí a udržení části nepřátelské organisace, stává se nutným tam, kde jde o ovládnutí takticky důležitých míst, cenných pro další vedení boje, jako je zlepšení projektované výchozí základny budoucího útoku, obsazení pozorovatelných, již potřebujeme pro náš pozdější útok nebo jež dává nepříteli velké výhody pro jeho event. ofensivu nebo pro odražení naší předpokládané ofensivy, též tam, kde nutno likvidovati nějaký vybíhající cíp nepřátelské organisace, z kterého nepřítel trvale a nepříjemně obtěžuje naše rozložení. Jsou to tedy vůbec menší podniky k zlepšení detailního průběhu vlastní fronty.

Na stabilisované frontě, kde důkladnost organisací a obtížný terén, nedostatek sil nebo jiné důvody činí útok většího slohu nemožným, mohou býti výpady prováděny jako řada článků celého řetězu soustavně prováděných malých akcí, sledujících souhrnem svých výsledků dosažení nějakého většího společného cíle.

Tak provedli na př. Němci v r. 1916 v Argonách řadu výpadů, protože Francouzi kladli úporný odpor a hornatý a zalesněný terén činil možnými jen malé pokroky v pronikání kupředu.

Použije-li se výpadu jako prostředku k zničení některé nepříjemné stavby nebo bojového prostředku obranné organisace nepřítele, na př. nepohodlného a zvláště činného kulometného hnízda, minometné baterie a p., bývá to zvláště v těch případech, kdy zdolání nepříjemného cíle nemůže převzít dělostřelectvo buď pro blízkost cíle k našim organisacím anebo pro konfiguraci terénu, zejména když v obou těchto případech nemůže býti dělová palba nahrazena působením dostatečného množství minometů, na př. když jich mnoho nemáme. Výpad za účelem ničivým a stejně i zpravodajským může se státi absolutní nutností, objeví-li se příznaky, že protivník připravuje podkopový boj nebo plynový útok většího slohu; v tomto případě musí býti

výpad veden tak daleko a na tak široké frontě, aby po dosažení cíle mohly býti zničeny vchody do podkopových štol nebo připravené přístroje k vypouštění plynu atd.

Výpady za účelem získání zpráv byly a budou ve válce snad nejčastěji prováděny. Obyčejně jde při tom o nabytí informací od zajatých nepřátel a z ukořistěných dokumentů nebo nových zbraní nepřítele.

V čl. 381 sl. předp. G-V, který pojednává o vyhledávání zpráv, jež mohou orientovati velitele o útočných záměrech nepřítele, čteme: „Výsledky pozorování se doplňují ... i výpady, které provádějí přední stráže nebo jednotky zvláště k tomu určené.“

Vedle zběha je ve válce zajatec nejvděčnějším pramenem zpráv, který po dobrém anebo po zlém řekne skoro vždy všechno, co ví. Není-li delší dobu zajatců, nastane nejistota v informacích, které poskytuje zpravodajská služba, a tu se stává nutným, podniknouti zvláštní podniky k nabytí zajatců, t. j. výpady.

Zajme-li se něco nepřítel, dosáhne se především identifikace nepřátelských vojsk, přítomných v úseku. Taková identifikace je ve válce vždy užitečná, a to nejen na oživených místech fronty, nýbrž i v úsecích tichých, pasivních, kde za důkladně vybudovanými překážkami zdánlivě zemřel veškerý bojový život u nepřítele. Z identifikace vojskových jednotek protivníka v úseku přítomných, nově příšlých nebo odtud zmizelých, lze souditi na změny, které provedl nepřítel v svém bitevním rozčlenění, a proto i na jeho pravděpodobné úmysly. Podobné zprávy mají význam nejen místní, nýbrž interesují měrou svrchovanou i HVOA.

Zajmouti něco nepřátel při výpadu stává se tedy nutným, jakmile jakékoli příznaky dovolují usuzovati, že nepřítel provádí přeskupení sil, ať již za účelem jakýmkoliv, jako jsou příprava ofensivy, zkrácení fronty, tvoření záloh nebo prosté vystřídání sil. Jsou tedy výpady ze zpravodajských důvodů nutné zejména v období krise.

Když byla počátkem roku 1918 situace na západní frontě velmi citlivá, protože se Němci připravovali podniknouti úsilí, o němž doufali, že bude rozhodujícím, vydalo francouzské HVOA. (t. j. G. Q. G.) nařízení (Note du 18 janvier 1918), v kterém přikazovalo rozmnožití počet podnikaných výpadů a dávalo pokyny pro jich provádění.

Vedle identifikace nepřátelských vojsk může výpad provedený v kritickém období poskytnouti zpráv, jichž získání umožní zmařití úsilí, chystané nepřítelem.

Jako příklad lze uvést francouzský výpad v noci se 14. na 15. července 1918, provedený částmi pěšího pluku 336 severně od nepojmenované výšiny na frontě IV. francouzské armády. Výpad dal Francouzům vědět, že očekávaná velká německá ofensiva započne již příštího dne, t. j. 15. července, dal jim vědět hodinu zahájení dělostřelecké přípravy a hodinu vyražení pěšího útoku.

Výpady, při nichž se zajme něco nepřátel, jsou zároveň výborným a často jediným prostředkem k přezkoušení a udržení dotyku a s tohoto stanoviska nabývají ohromného významu hlavně za války pohybné. Tu jsou výhodné téměř vždy, když večerní soumrak způsobí přerušeni boje, a hlavně, nejsou-li zprávy o nepříteli dostatečné, je-li dotyk pochybný nebo očekávají-li se přes noc změny v nepřátelské sestavě.

Pro útočníka, jehož předvoje navázaly dotyk a nestačí na další pronikání, jsou výpady nejen prostředkem k přezkoušení a získání zpráv, ale i k vzetí určitých bodů v terénu a tím značně přispějí veliteli divise k přípravě hlavního náporu; zde jsou tedy výpady součástí zahajovacích bojů a budou tím častější a tím potřebnější, čím delší doby bude potřeba od navázání dotyku předvoji až do okamžiku hlavního útoku.

O tom praví sl. předpis G-V v čl. 288, že octnou-li se předvoje před nepřátelským odporem, jehož nemohou zmocí „... může velitel divise naříditi také částečné akce proti určitým cílům, soudí-li, že mu nepřítel nastavil jen slabší linii posunutou dopředu a že je nutno situaci vyjasniti, neb jestliže je nezbytno, aby bylo dobyto určitých míst v terénu (pozorovatelén, opěrných míst) k zjednání příznivé výchozí základny pro útok. Tyto akce se podnikají často ve formě výpadů...“

Po útoku, noci přerušeném, je jednou z hlavních starostí velitele udržeti dotyk; podle G-V, čl. 323 může proto „naříditi dílčí akce, aby se přesvědčil o přítomnosti hlavních nepřátelských vojsk.“

Takové dílčí akce musí býti nutně provedeny tehdy, otrásl-li předcházející vlastní útok obrannou sestavou nepřítele a je-li nebezpečí, že nepřítel v noci ustoupí pod ochranou slabého závoje malých prvků, ponechaných v dotyku s útočníkem, anebo vede-li obránce pravděpodobně jen ústupový manévř.

Také obránce může používatí výpadů jako prostředku k přezkoušení hodnoty dotyku, k získání zpráv atd., a to nejdříve podle citovaného již čl. 381 sl. předp. G-V z krycí posice — hlavně má-li tato posice za úkol klásti nějaký odpor — a pak po pádu krycí posice po celou dobu předběžných operací před útokem protivníka na hlavní posici a rovněž i v noci po takovém útoku.

Podle sl. předp. G-V, čl. 469: „Když se nepřátelský útok ztroskotá... dá velitel divise vyhledávati zprávy o materiálním i morálním stavu nepřítele po jeho neúspěchu; tehdy mohou odvážné výpady dáti cenné údaje.“

Energicky a plánovitě prováděné výpady nutí nepřítele udržovati značné síly v klidných úsecích ustálené fronty, brání mu uvolniti tam nějaké části a použití jich na jiných důležitějších místech. V době prudkých bojů na jiných úsecích fronty slouží výpady většího slohu znamenitě k ulehčení vlastním vojskům na hlavním bojišti. Po této stránce nabývá organizace řady výpadů důležitého významu pro účely HVOA.

Provádění výpadů připoutává tedy pozornost nepřítele k určitým místům, pasivním a méně důležitým úsekům, lze jimi tedy částečně odvracet pozornost protivníka od úseků, kde se připravuje velká ofensiva, neboli výpadů lze použiti i k účelům demonstračním.

Kromě dosažení některého výše uvedeného praktického účelu může býti cílem výpadu také úspěch morální. Provádění výpadů udržuje a obnovuje ve vojsku útočného ducha, chuť k boji, a k válečnému dobrodružství, vyvíjí zručnost v individuálním boji, utužuje smysl pro soudržnost a solidaritu, upevňuje kázeň, budí bratrského ducha, cvičí použitou jednotku výborně v útočných akcích.

Výpady přerušují vhodně monotonnost zákopového života, jež působí škodlivě na morální sílu a vojenskou hodnotu jednotek, podlamuje útočnou energii a veškerou podnikavost a činí z bojov-

níků apatické nádeníky. Pluk, který pobývá po několik měsíců v zákopech na klidné, ustálené frontě, odvyká boji úplně, mužstvo vyhledává příležitost k sbratřování se s nepřítelem (Grabenfreundschaften), jímž se dostává lstivému nepříteli zadarmo cenných zpráv. Mužstvu jako by vystydla krev v žilách, iniciativa a statečnost jsou zapomenuty; při náhlém útoku může býti taková jednotka snadno smetena, zejména tam, kde mužstvo uzavřelo tiché přátelství s nepřítelem, jak to ukazovaly laciné úspěchy Němců na východní frontě po vypuknutí ruské revoluce, kde se s naivními politisujícími rudými zemljáčky chodili sbratřovati přestrojení němečtí důstojníci, kupující ruské továryše za lahvičku kořalky nebo tabulku čokolády...

Jen častým prováděním výpadů lze předejiti tuto nezdravou shnilost, neboť několik zdařilých akcí značně zvýší podnikavost vojska, dodá chuti k boji a pocitu převahy nad protivníkem. V nepříteli se naopak vzbudí strach a panika, podnítí se nervová napětí, jež jej vyčerpávají mravně i fysicky a rapidně zmenšují jeho bojovou hodnotu; znervosnělý nepřítel stane se nedůvěřivým a ztratí chuť k sbratřování. Za takové situace se špatně daří i neloyálním elementům ve vlastních řadách, které by snad chtěly přeběhnouti k nepříteli, neboť jsou při pokusu o zradu vlastními „bratry“ přivítány střelbou. Na tuto okolnost nemůže zapomenouti armáda, která snad má v svých řadách příslušníky stejné národnosti nebo stejného přesvědčení politického jako nepřítel, zejména používá-li nepřítel hojně všeliké propagandy k vedení války, jak se to na př. hlásá v sovětské armádě.

Výpady jsou tedy důležitými prostředky pro udržení morálky a bojové hodnoty vojska na klidné frontě a pro získání iniciativy nad nepřítelem.

V německé revui „Monatshefte für Politik und Wehrmacht“ z r. 1920 praví známý německý odborný spisovatel generál v. Balck, že výpady přispívaly k povzbuzení útočného ducha. Byly-li provedeny s dobrou přípravou a malými ztrátami, znamenaly řadu menších úspěchů, jimiž Němci chtěli dosáhnouti mravní převahy nad nepřítelem; hodily se tedy k přípravě vojska před ofensivou. Promyšleným prováděním výpadů naočkoval se vojsku v jistých místech pocit, že celý terén mezi oběma předními zákopy patří jen jim a že každé překročení tohoto pásma nepřítelem znamená po-
hanu, již nelze trpěti.

V knize „Die militärischen Lehren des grossen Krieges“ praví též autor o výpadech: „Podniky se ukázaly nejúčinnějším prostředkem k zvýšení hodnoty vojska, zvláště vyšlo-li přání provést takový podnik ze samé jednotky.“

Protože iniciativa a morální převaha nad protivníkem jsou příliš důležitými složkami společně rozhodujícími o vítězství, nelze se proti nepřátelským výpadům omeziti na pasivní obranu, nýbrž vždy nutno reagovati na každý nepřátelský výpad dvojnásobným počtem výpadů vlastních.

Ale tu nutno dáti pozor! Dobrý vliv výpadů na zvýšení morálky se projevuje jen tam, kde se výpady daří. Podniky, které se pro nedostatečnou přípravu a podporu zhroutí v nepřátelské palbě, působí naopak zhoubně na morálku a podlamují útočného ducha účastníků. Výpady, vedené neschopnými veliteli, jsou dvojsečnou zbraní;

proto je trestuhodné, podnikati výpady stůj co stůj bez dokonalé přípravy.

Podniká-li se výpad za účelem obsazení části nepřátelské pozice, má zdar za následek také zvýšení morální síly v zápolí a upevnění prestiže v zahraničí.

II.

Výpady překvapením a výpady s dělostřeleckou přípravou.

V soudobé vojenské literatuře najdeme sotva větší práci, která by se podrobně zabývala otázkou výpadů, nejspíše ještě popsání několika zdařilých akcí ze světové války. V obsáhlejších místech souborných bývá výpadům věnováno jenom velmi málo místa, stejně jako v taktických předpisech. Ač je téměř všude naznačeno, že výpad může nabýti velmi rozličných forem, vidíme snad vždy snahu rozlišovati dva základní druhy výpadových podniků, t. j. výpad s dělostřeleckou přípravou a výpad bez dělostřelecké přípravy.

Generál Culmann rozlišuje na př. v své známé knize „Tactique generale“ tyto dva druhy výpadů jako výpad s překvapením a výpad s dělostřeleckou přípravou.

Výpad s překvapením je obvykle jen akcí malé jednotky, často i pouhé silnější hlídky a provádí se bez dělostřelecké přípravy, aby tato příprava neupozornila nepřítele a nezmařila nejdůležitější faktor úspěchu — překvapení.

Výpad s dělostřeleckou přípravou bývá prováděn s jednotkou spíše trochu početnější (rotou až praporem).

Uvedené názvy nejsou snad úplně vhodné, protože se i při útoku s dělostřeleckou přípravou musí útočník snažit překvapiti výpadem nepřítele.

Výpad překvapením se provede obvykle v těchto případech: není-li protivník chráněn překážkami, t. j. hlavně v pohybné válce,

je-li o nepříteli známo, že se při prvním příznaku výpadu stáhne zpět,

byla-li u nepříteli zjištěna zřejmá nedbalost v strážní službě,

je-li nedostatek prostředků k provedení výpadu s dělostřeleckou přípravou nebo

když by dělostřelecká příprava ohrozila vlastní pěchotu.

Cv. ř. praví v čl. 766: „Takový podnik se může zdařiti i bez dělostřelecké přípravy, avšak jen při úplném překvapení nepřítele, a jsou-li v drátěných překážkách dostatečné otvory, anebo v pohybné válce, dokud nepřítel jen slabě opevnil terén...“

Jsou-li před nepřátelskými zákopy překážky, je výpad bez dělostřelecké přípravy téměř nemožný, dá se však někdy uskutečniti, jsou-li překážky takové, že je lze snadno překročiti nebo rychlými prostředky zničiti. Zejména, když jde jen o několik drátů neb o jediný pás, přestřihnou se pod ochranou noční temnoty dráty vedení nebo se vyhodí táhlými náložemi; v posledním případě se musí výpadový oddíl současně s výbuchem trhaviny vrhnouti na nepřítele.

Výpady bez dělostřelecké přípravy se konaly za války zpravidla jen tam, kde byly oba přední zákopy dosti blízko navzájem přiblíženy. Jejich účelem bylo skoro vždy jen zajmouti něco nepřítele, cílem pak nějaká izolovaná polní stráž nebo dopředu posunutá naslouchací hlídka.

Jak řečeno, jsou to často jen podniky pouhých hlídek; Němci je výstižně nazývají násilnými hlídkovými podniky.

„Aby mohla býti zajata nepřátelská polní stráž, dostačí v tomto případě jedno nebo dvě družstva vybraných vojáků“ (Cv. ř. čl. 766).

Pro studium takových malých podniků odkazují na knihy:

Cdt. Hanguillart: *La volonté d'agir. Feu et mouvement. Patrouilles de guerre.* Berger-Levrault, 1920.

Cpt. Callies: *L'art de faire les prisonniers. Étude sur le coups de main et la patrouille.* Berger-Levrault, 1923.

Oblt. v. Werner: *Gewaltsamme Patrouillenunternehmungen* (ve sbírce: *Kriegslehren in Beispielen aus dem Weltkrieg*).

Výpad s dělostřeleckou přípravou jest — abychom citovali francouzskou instrukci vydanou za války — „vlastně druhem dělostřelecké operace,“ konec dělostřelecké přípravy je okamžikem, v kterém musí býti dosaženo úspěchu. Nesmíme ovšem při našich skromných poměrech zapomenouti, že byl zmíněný předpis přizpůsoben poměrům, panujícím v roce 1916—1918 na západní frontě, kde důkladnost opevnění vyžadovala a množství dělostřeleckého materiálu umožňovalo, aby výpad byl operací dělostřeleckou. U nás budeme musít mnoho sleviti s požadavků, kladených na dělostřelectvo.

Výpad, před kterým předchází kratší nebo delší dělostřelecká příprava, provede se v těchto případech:

je-li nepřátelské opevněné pásmo chráněno tak hlubokým a důkladným pásmem překážek, že není možno zřídití nutné průchody improvisovanými prostředky a že jen dělová palba může v překážkách učiniti dostatečně velké průlomky, aby mohl výpádový oddíl kupředu;

je-li nepřátelské přední obranné pásmo obsazeno tak značnou a dobře organizovanou posádkou, že je tím oprávněna předcházející ničivá neb aspoň neutralizační palba, aby usnadnila postup výpádovému oddílu.

V tom případě, když takový výpad s dělostřeleckou přípravou chce podržeti dosažený terén, stává se vlastně místním útokem na omezený cíl a pak bývá výpádová jednotka spíše silnější (prapor aneb i více) a požadavky kladené na dělostřelectvo větší.

Je tedy způsob provedení výpadu rovněž závislý na cíli, kterého má býti dosaženo; chci-li jen zajatce, je třeba dosáhnouti jen některé malé, osamocené a dopředu posunuté skupinky, stráže nebo hlídky nepřítele a tu nebude nutno organizovati výpad tak, jako když chci provésti určitá ničení nebo zmocniti se části nepřátelské organizace, kdy bude skoro vždy nevyhnutelno, vniknouti výpadem poněkud hlouběji za nej přednější obrys nepřátelského uclnění a kdy bude často potřeba setrvatí delší dobu na dosaženém místě, tedy v hotovém vosím hnízdě.

Každý výpad, bez ohledu na to, předchází-li před ním dělostřelecká příprava či nikoliv, musí býti co nejpečlivěji připraven a co nejúzkostlivěji tajen, proveden pak s největší rychlostí a rozhodností, aby jej nepřítel nemohl předvídati, neboť předčasné prozrazení výpadu bude téměř vždy potrestáno nezdarem a krvavými ztrátami. Tajnost a překvapení jsou hlavními prostředky výpadu.

„Musí býti dopodrobna pečlivě a tajně připraveny a provedeny znenadání rozhodně a rychle...“ (G-V, čl. 487). Právě tato „... nezbytnost překvapiti nepřítele způsobuje, že se výpady provádějí co možná bez dělostřelecké přípravy.“ Snaha překvapiti nepřítele musí převládati i při provádění výpadu s dělostřeleckou přípravou, když teprve okamžik zahájení bombardování smí prozraditi protivníku chystanou akci a kdy lze i pak ještě nepřítele aspoň částečně překvapiti, aspoň co do místa, hodiny a p.

Mezi oběma způsoby výpadů není přesné meze; také výpad bez dělostřelecké přípravy může býti podporován dělostřeleckou palbou, a to od okamžiku, kdy pěchota vyrazí ke zteči.

„Dělostřelectvo se však této operace účastní tím, že spustí náhle — a to přesně ve chvíli, kdy jednotka, která má provéstí výpad, vyrazila — poklopnou palbu, která izoluje obránce nepřátelského opěrného bodu, na který je výpad řízen, a která chrání útočníka proti zasažení nepřátelských záloh...“ (G-V, čl. 487).

Tato dělostřelecká podpora postačí při menším podniku, protože přípravy malé jednotky k výpadu a její přiblížení na ztečnou vzdálenost zůstanou spíše utajeny nepříteli.

Výpady, prováděné v noci, jež přerušila bitvu v pohybné válce, musí se nejčastěji obejít bez jakékoli dělostřelecké pomoci, zejména, když boj ztichne až nastoupením úplné tmy a když byla fronta podrobena kolísání až do posledního okamžiku, neboť pak bude těžko ukázati dělostřelectvu přesně cíle, na něž má stříleti, a dělostřelcům bude často nemožno připravití přesnou střelbu, aby nebyla ohrožena sama výpadová jednotka.

V pohybné válce, když nejsou oba soupeři v dotyku, a v široké, řídké obsazené ustálené frontě, jsou-li oba přední zákopy od sebe vzdáleny několik kilometrů, bude nesnadné připravovati detailně výpady a poskytnouti jim pomoci dělostřelectva.

V tomto případě podniky směřující k zajetí několika nepřátel budou co možná nahrazeny silnými hlídkami, jež hledají „příležitost někoho zajmouti útokem nebo léčkou.“

Služba těchto hlídek je popsána v Cvičebním řádu, čl. 752—759. Zdůrazňují jen pečlivý výběr mužstva, co možná z dobrovolníků. Odvaha musí nahraditi nedostatek systematické přípravy.

O provádění podobných hlídkových akcí lze se dočísti mnoho poučného v letopisech našich legií, zejména o práci starodružiníků (Gen. Číla: Rozvědky české družiny a československé brigády na Rusi).

(Příště dále.)

Plukovník zdrav. v. v. MUDr. Gustav GELLNER:

Vyhovuje nynější výstroj vojína a důstojníka se zdravotního stanoviska a v čem je třeba nápravy?

(Dokončení.)

III.

O součástkách vojenského oděvu.

Náš vojenský oděv se skládá ze tří skupin: ze spodního prádla, ze svrchního šatu a z pláště s několika zimními doplňky.

Vlastním úkolem spodního prádla, ke kterému patří košile, podvlékačky a onuce, jest jen ochrana svrchního šatu před zne-